

Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου Σκιών, 28 Μαρτίου 2022.

Εκείνο που με τρώει... εκείνο που με σώζει... είναι που ονειρεύομαι σαν τον Καραγκιόζη!!!

Το Θέατρο των Σκιών είναι αναμφίβολα ένα Ιδιαίτερο Στίγμα του Ελληνικού μας Πολιτισμού που μοναδικά βεβαιώνεται από τα αρχαιοελληνικά χρόνια.

Στα Ελευσίνια και Καβείρια Μυστήρια επί των Δρώμενων και Θεώμενων των Ελλήνων Προγόνων μας... η σκιά είχε ρόλο πρωταγωνιστικό και θρησκευτικό. Από τότε κίολας η Ελληνική Σκιά... τόλμησε το μεγάλο της ταξίδι συνοδεύοντας τον Μεγάλο Στρατηλάτη όλων των Εποχών Μέγα Αλέξανδρο τον Μακεδόνα, στα βάθη της Ασίας μεταδίδοντας τον Ελληνικό Πνεύμα, Πολιτισμό και Ήθος!

Μεγάλη απήχηση είχε στην Κίνα και οι φιγούρες είναι ισάξιες με πραγματικά έργα τέχνης. Δουλεμένες με κοφτερά μαχαίρια, πάνω σε δέρμα γαϊδάρου, λεπτοκομμένες και χαραγμένες είχαν ύψος γύρω στους 33 πόντους και αποτελούνταν από 11 κομμάτια: Το κεφάλι, το πάνω και κάτω μέρος του σώματος, δύο μπράτσα, δύο βραχίονες, δύο παλάμες και δύο πόδια. Μάλιστα και η οθόνη

κατασκευάζονταν από χαρτί ή καθαρή άσπρη γάζα, τεζαρισμένη πάνω σε σκελετό μπαμπού, και ήταν συνήθως διακοσμημένη με μεταξωτά, που κρέμονται και από τις δύο πλευρές.

Παρά το μακρύ ταξίδι του Θεάτρου Σκιών στην Ασία και την παραμονή και προσαρμογή του στα εκεί ασιατικά δεδομένα... ήρθε η ώρα της επιστροφής του στα Πάτρια Εδάφη...

Ένας θρύλος που σχετίζεται με τη γέννηση του Καραγκιόζη ως πρωταγωνιστή ήρωα στο Θέατρο Σκιών αναφέρει πως, ο Χατζηαβάνης ήταν εργολάβος στην Προύσα, και έχτιζε το σαράι του Πασά. Ο Καραγκιόζ, εργαζόταν εκεί ως αρχιμάστορας - μαραγκός. Με ιδιαίτερη μαστοριά και ταλέντο ο θρύλος λέει πως ο Καραγκιόζ διηγούνταν αμέτρητες ιστορίες στους εργάτες. Εκείνοι άκουγαν τις ιστορίες εκστασιασμένοι και το σαράι δε έλεγε να τελειώσει. Όταν ο Πασάς ανακάλυψε το λόγο της αργοπορίας, διέταξε να θανατώσουν τον Καραγκιόζ. Αργότερα όμως ο Πασάς μετανιωμένος για το έγκλημά του ` έπεσε σε βαθιά μελαγχολία. Τότε ο Χατζηαβάνης, που είχε ακούσει πολλές ιστορίες απ` τον Καραγκιόζ, έκαψε ένα χαρτόνι, του έδωσε τη μορφή του Καραγκιόζ, και μιμούμενος τη φωνή του, έπαιξε σ` ένα άσπρο σεντόνι, τις αστείες ιστορίες του Καραγκιόζ.

Η **παλαιότερη** μαρτυρία για παράσταση Καραγκιόζη στον ελλαδικό χώρο χρονολογείται το **1809 και την τοποθετεί στην περιοχή των Ιωαννίνων**. Αφορά παράσταση στην τουρκική γλώσσα, όπως περιγράφεται από τον ξένο περιηγητή Χόμπχαους, την οποία παρακολούθησε και ο λόρδος Βύρων.

Οι πρώτοι Καραγκιοζοπαίχτες στα Ιωάννινα ήταν Αθίγγανοι και Εβραίοι.

Λίγο αργότερα στην Ελλάδα ο Καραγκιόζης κάνει την εμφάνισή του εμφανίζεται στα 1841 στο Ναύπλιο με πρώτο καραγκιοζοπαίκτη στην Ελλάδα, τον **Γιάννη Βράχαλη**. Αμέσως ο Καραγκιόζης γίνεται δεκτός και αγαπητός στην ελεύθερη Ελλάδα, και όπου παίζεται παράστασή του γεμίζει από απλό κόσμο.

Η πιο γόνιμη περίοδος που ανθεί το Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο Σκιών, είναι από το 1915 μέχρι το 1950 όπου στην περίοδο αυτή, δημιουργούνται τα περισσότερα έργα, απ' αυτά που παίζονται και σήμερα, και γεννιούνται οι μεγαλύτεροι καραγκιοζοπαίχτες.

Ο καραγκιοζοπαίχτης που έδωσε ελληνικό χαρακτήρα στο Θέατρο Σκιών, το 1890, ήταν ο πατρινός ψάλτης **Δημήτριος Σαρδούνης που έμεινε γνωστός ως Μίμαρος** εξαιτίας της ικανότητάς του στη μίμηση φωνών. Ο Μίμαρος έδωσε στον Καραγκιόζη την ελληνική μορφή του τροποποιώντας τα θέματα, τους διαλόγους αλλά και την τεχνική του. Απάλλαξε το θέαμα από το χυδαίο περιεχόμενο που είχε ως τότε, δημιούργησε ιστορικά και ηρωικά έργα που ήταν εμπνευσμένα από την ελληνική επανάσταση αλλά και κωμικά που σατίριζαν τα νέα επαγγέλματα της εποχής. Ο Μίμαρος περιόδεψε σε πολλά μέρη της Ελλάδας σημειώνοντας μεγάλη επιτυχία. Το παράδειγμά του ακολούθησαν πολλοί άλλοι καραγκιοζοπαίχτες, κυρίως μαθητές του, δημιουργώντας μια σχολή αξίων καραγκιοζοπαιστών (Ρούλιας, Μέμος, Θεοδωρέλλος, ο Πάγκαλος, ο Θεοδωρόπουλος, ο Μανωλόπουλος, ο Βασίλαρος, ο Μόλλας, ο Σπαθάρης, κ.ά.). Ο κάθε καραγκιοζοπαίχτης συνέβαλε με την τέχνη του στην εξέλιξη του θεάματος. Έτσι σταδιακά, οι τενεκεδένιες φιγούρες αντικαταστάθηκαν από διαφανείς που κατασκευάζονταν από δέρμα καμήλας, συνυπήρχαν με τις

κοπιδιαστές από σκληρό χαρτόνι, επινοήθηκε ο μηχανισμός της σούστας με το μεντεσέ που έδινε τη δυνατότητα στις φιγούρες να γυρίζουν δεξιά και αριστερά και αντικαταστάθηκαν τα πρόσωπα του τούρκικου Θεάτρου Σκιών με αντίστοιχα ελληνικά.

Στην Ελλάδα ο Καραγκιόζης, ως λαϊκός ήρωας, εκπροσωπεί το φτωχό, εξαθλιωμένο, πονηρό Έλληνα, στο περιβάλλον της Τουρκοκρατίας. Είναι καμπούρης και περιστοιχίζεται από την οικογένειά του, το φίλο του Χατζηαβάτη, το θείο του Μπάρμπα-Γιώργο και άλλους χαρακτήρες. Ζει σε παράγκα, είναι ξυπόλητος και μένει απέναντι από το σεράι (το παλάτι) του Βεζίρη.

Τα θέματα των έργων του Θεάτρου Σκιών είναι συνήθως σατιρικά, προκαλώντας γέλιο στους θεατές ενώ πολλές φορές αναφέρονται σε πραγματικά και σύγχρονα ζητήματα που ενδιαφέρουν τον κόσμο.

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει στον Ευγένιο Σπαθάρη που ξεκίνησε να δίνει ο ίδιος παραστάσεις, αρχικά στη διάρκεια της κατοχής, σε θέατρα της Αθήνας, σε πρεσβείες, στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη κ.α.. Από τότε, έδωσε πληθώρα παραστάσεων, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε χώρες του εξωτερικού, συμμετέχοντας σε διεθνή φεστιβάλ και συνέδρια ειδικά για το θέατρο σκιών. Παρουσίασε πολλά έργα με ήρωα τον Καραγκιόζη, τόσο ως άψυχο υλικό (φιγούρες ηρώων), όσο και σε έμπυχη (ζωντανή) παράσταση με ηθοποιούς, στο Κρατικό Θέατρο Β. Ελλάδος, στο «Ελληνικό Χορόδραμα»,

στο Θέατρο Χατζώκου (Θεσσαλονίκη), στο Θέατρο Συντεχνίας κ.α.

Τιμήθηκε με το Βραβείο Ρώμης (1962), με το Α' Μετάλλιο του Πρίγκιπα του Μοντ, το Α' Βραβείο Πολωνίας (1978), το Α' Μετάλλιο Τοσκάνι (Ιταλία) το 1978 κ.α. Τέλος, το 2007 τιμήθηκε ιδιαίτερα από το ελληνικό υπουργείο Πολιτισμού για τη μεγάλη του προσφορά στο καλλιτεχνικό αυτό είδος, για το οποίο του αναγνωρίστηκε ο τίτλος του μεγάλου δασκάλου.

Το 1991 ιδρύθηκε το Σπαθάρειο Μουσείο Θεάτρου Σκιών Δήμου Αμαρουσίου, το οποίο λειτουργεί συστηματικά από το 1996, με στόχο την προβολή του θεάτρου σκιών και του караγκιόζη.

Αιώνες μετά την πρώτη εμφάνιση μιας φιγούρας πάνω σε λευκό πανί, το Θέατρο Σκιών συνεχίζει να συγκινεί και να γοητεύει τους θεατές, μικρούς και μεγάλους. Ο Καραγκιόζης, παραμένει πάντα ένας αγαπημένος λαϊκός ήρωας που οι Έλληνες λιγότερο ή περισσότερο ταυτίζονται κι αναγνωρίζουν στοιχεία από την πραγματικότητα και την επικαιρότητά τους. Τα μικρά παιδιά, παρά το γεγονός πως τα μέσα διασκέδασης έχουν εξελιχθεί σε μέγιστο βαθμό, ακόμα σχηματίζουν ουρές για να παρακολουθήσουν μια παράταση Καραγκιόζη. Η **αυθεντικότητα**, το **σατυρικό χιούμορ** του και η **ικανότητά του να προσαρμόζεται στις εποχές**, εξασφαλίζει στον αγαπημένο λαϊκό ήρωα την **αθανασία και την αγάπη του κοινού**.

by oddgait on Mo, 28/03/2022 - 00:45

Quell-URL: <http://2gymevosm.mysch.gr/drupal7/?q=de/node/2343>